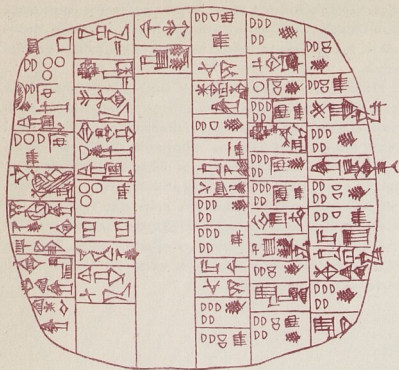

Obsah

1. NA POČÁTKU

Všechny prsty	7
Bez pomoci prstů	8
Volné chvíle	9
Místo vrubů	11
Moudří písaři čísel	11
Svět obrázků	13
V říších Indiánů	15
Vítězný pochod	18
Opět prsty	20
Přeměněná písmena	22
Bez řecké abecedy?	23

2. MAGIE

Čarodějné čtverce	26
První	26

Návod z Indie	29
Písmena a čísla	29
Domino	30
Čtverec, který lze obrátit	31
Složený magický čtverec	31
Nemagický čtverec	31
Magická kostka	32
Kolo	32
Magické čtverce dnes	33

3. MALÁ I VELKÁ

Co je to nula?	36
Malá – velká	36
V jednom litru vzduchu	36
Umocňování	36
Orang ²	36

Vrstva o tloušťce jedné molekuly	36
Milovníci velkých čísel	38
Země z písku	38
Nedokončený pokus	39
Chcete vidět milión?	39
Dvanáct hodin denně	39
Z pouhých tří číslic	39
To už si nelze ani představit	40
Lavina	40
Násobky a díly	40

4. O ČÍSLECH A POČÍTÁNÍ 41

Není číslo jako číslo	42
Dvakrát násobte	42
Dokonalá čísla	42
Podivuhodné číslo pi	43
Ludolfovo číslo a jehlice	44
Písmena a čísla	44
Výhra jistá	45
Obrázky místo číslic	45
Kouzelné papírky	45
Jenom sečítat	46
Sedmnáct arabských koní	46
Překvapený učitel	46
Na každého se dostalo	47
Pověry	47
Čísla v pohádkách	47
Obchodní počty	48
Rychlost v uzlech	48
Falešná stokoruna	50
Zajímavý zahraniční obchod	50
Komu kdo zaplatí	50
Pět, nebo deset	50
Otvírají čísla	51
Čtete rychle	52
Škola kosmonautů	54
Harpastum	54
Počítají zvířata?	55

5. ZMĚŘENÝ ČAS 57

Čas?	58
První měřidla	59
Stroj času	61
Výběr	63
Kolik je hodin?	64
Když je u nás ráno	65
Stáří Země	65

6. NA VÁZE 67

Technika, která se osvědčila	68
Heureka!	70
Konečně pevná jednotka	70
Co je to karát?	71
Tuny, kterými se neváží	72
Těžká váha	72
Nejlehčí na světě	72
Ve vzduchu	72
Které jsou falešné?	73
Člověk bez tíže na jevišti	73
Zvolte si svou váhu	74

7. JAK NA DÉLKU? 75

Čím se měřilo?	76
Metr	77
K novému metru	77

8. SPRÁVNÉ MÍRY 81

Jedna jako druhá	82
Stavbaří vzorem	83
Člověk mírou věcí	84
Sochaři, držte se čísel	86
Nepodařilo se	86
Od hliněných nádob	87
Mezinárodně	88

9. RYCHLE, RYCHLEJI

89

Taxi ve starém Římě	90
Vzdálenost, čas a rychlost	90
Jak pracuje tachometr?	90
Pozor na průměrnou rychlost	91
Od Dia až po dnešek	92
Přístroj rozhodne	94
Machovo číslo?	95
Útok na zvukovou bariéru	96
Ten Zenon!	97

10. OBRAZY ČÍSEL

99

Jak roste?	100
Pozornost bez umdlení	100
Průměr	100
Pozor na průměr	101
Kdepak průměr!	101
Plán	101
Kdy to uděláme	102
Setkání na moři	103
Zvláštní pohoří	104
Kdo bude první?	104
Diagramy všude	105

11. HRY A PRAVDĚPODOBNOST

107

Hry	108
Pozměňte si šachy	108
Samé královny	108
Jen s jezdcem	109
1 až 15	110
Bráhmanská věž	111
Třikrát po dvou	111
Kdo dřive	111
Co je pravděpodobnost?	112
Pravděpodobnost ve vzorci	113
Raketová pravděpodobnost 0,999 999 6	113

12. Z GEOMETRIE

115

Egyptský provazec	116
Pythagoras	116
Thales v Egyptě	117
Pomocí zrcátka	118
Samé úhly	119
Čtyři trojúhelníky	120
180° a 360°	120
Dopad – odraz	121
Pozměněný trojúhelník	121
Tangram	121
Více úhlů	122
Krychle z pásku	122
Jenom čtverec	122
Na tři díly	123
Kruh	124
Potíže se čtvrtou kružnicí	125
Starobylé znaky	125
Pět stejných dílů	125
Jen odhadem	126
Kvadratura kruhu	126
Vypočítaná písmena	127
Svět křivek	128
Kyvadlo kreslí křivky	128
Jak to bylo	128
Ve třech rozměrech	130
Vaše konstrukce	132
Hýření souměrností	132
Souměrnost a náš zrak	132
Nesouměrnost v souměrnosti	133
Euclidova tvrzení	134
Dvě přímky jinak	135
Obohacená geometrie	135

13. PODIVUHODNÁ TOPOLOGIE

137

Je to sklenice, nebo míček?	138
Podivná páska	138
Plno smyček	139

Ze čtverce papíru?	139
Dvojitá	139
Hlavou skrz pohlednici	139
Obrácená pneumatika	140
Porušený zákon	140
Jde to, nebo to nejde?	141
Kde je?	141
Bludiště	142
Rozmnožování tvarů	144
Kachlíčky	144
Proslavené mosty	145
Jedním tahem	146
Uzly	146
Jednoduchá smyčka	146
Drátěný zauzlenec	147
Vejce – husa	148

14. SVĚT PLNÝ ROZMĚRŮ 149

Život ve třech rozměrech	150
Ve dvou rozměrech	150
Souřadnice	152
Čtyři rozměry?	153
Tři rozměry a ještě jeden jsou čtyři rozměry.	153
Záhadný čtvrtý rozměr	154

15. ZEMĚ A VESMÍR 155

Jak vypadá?	156
Studna v Syeně	156
Skafé	157

Astronomové	158
Obraz Země	160

16. BEZ POČÍTÁNÍ 163

Čísla a přemýšlení	164
Kde je jen jeden směr?	164
Jaký to byl medvěd?	164
Když Krétan, tak lhář!	164
Kdo měl pravdu?	165
Co je pravda?	165
Tři knihy	165
$2 + 2 = 3?$	165
Jak se jmenoval strojuvůdce?	166
Bez zkoušení	167

17. NA POMOC POČTÁŘŮM 169

Přišli vhod.	170
Kdo to všechno sečte?	170
Přeměněná čísla	171
Příprava a počítání	171
Dávná doba na děrných štítcích.	172
Děrný štítek zavolá	172
Páska	173
Co s páskou?	174
Roboti	174
Abakus	175
Počítají stroje	175
Jen na dvě čísla	176
Ano – ne	178
Menší a rychlejší	179
Počítač čte fotografie	182
Úkoly	183

